

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรมต่อการปรับตัวของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นครรภ์แรก ที่คลินิกฝากครรภ์โรงพยาบาล ชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม ต่อการปรับตัวของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นครรภ์แรก ในระยะก่อนการคลอด ระยะ หลังการคลอด และระยะติดตามผล โดยวิธีการวิจัยเชิงทดลองแบบ ซิงเกิ้ล กรุ๊ป ไทม์ ซีรีส์ ดีไซน์ (Single – Group Time Series Design) กลุ่มตัวอย่างได้แก่กลุ่มตั้งครรภ์วัยรุ่นครรภ์แรกที่โรงพยาบาล ชัยบาดาล ที่มีคะแนนการปรับตัวต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 50 สมัครใจเข้าร่วมการวิจัยจำนวน 12 คน แล้ว สุ่มอย่างง่ายเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 6 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยแบบสอบถามเรื่อง การปรับตัวในระยะตั้งครรภ์ มีข้อคำถามจำนวน 50 ข้อ และ โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบ พิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม ที่ผ่านการตรวจสอบหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดย ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน และได้นำไปทดลองใช้กับหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นครรภ์แรกที่คลินิกฝากครรภ์ โรงพยาบาลท่าหลวง หาความเชื่อมั่นทั้งฉบับ มีค่าเท่ากับ .94 ทำการเก็บข้อมูลตั้งแต่เริ่มในระยะก่อน การคลอด จำนวน 3 ครั้ง หลังการคลอด 1 ครั้ง และติดตามผลอีก 1 ครั้ง และเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพอีก 1 ครั้ง จากนั้นนำข้อมูลมาหาค่าเฉลี่ยวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ และทดสอบความแตกต่างราย คู่ด้วยเอเลเอสดี (LSD) ซึ่งมีสมมติฐานในการวิจัยดังนี้

1. หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นครรภ์ที่ได้รับคำปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผลอารมณ์และ พฤติกรรม มีการปรับตัวในระยะหลังการคลอดสูงกว่าระยะก่อนการคลอด
2. หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นครรภ์ที่ได้รับคำปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผลอารมณ์และ พฤติกรรม มีการปรับตัวในระยะติดตามผลสูงกว่าระยะก่อนการคลอด
3. หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นครรภ์ที่ได้รับคำปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผลอารมณ์และ พฤติกรรม มีการปรับตัวในระยะหลังการคลอดกับระยะติดตามผลไม่แตกต่างกัน

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังนี้

1. กลุ่มทดลองที่ได้รับคำปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผลอารมณ์และพฤติกรรม มีการปรับตัวในระยะหลังการทดลองและระยะก่อนการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1

2. กลุ่มทดลองที่ได้รับการปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผลอารมณ์และพฤติกรรมมีการปรับตัวในระยะติดตามผลและระยะก่อนการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2

3. กลุ่มทดลองที่ได้รับการปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผลอารมณ์และพฤติกรรมมีการปรับตัวในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3

จากการศึกษาเชิงคุณภาพพบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีการปรับตัวในด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพลักษณะ การรับบทบาทใหม่ สัมพันธภาพระหว่างคู่สมรส สัมพันธภาพกับบุตรในครรภ์สูงขึ้น และความกังวลใจเกี่ยวกับการคลอดลดลง ทั้งในระยะหลังการทดลองและติดตามผล แต่ในระยะติดตามผลมีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 2 ราย ที่มีภาวะแทรกซ้อนจากการตั้งครรภ์มีผลทำให้เกิดความรู้สึกกังวล

อภิปรายผล

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าคะแนนเฉลี่ยการปรับตัวในระยะก่อนการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยรายด้านของพฤติกรรมปรับตัวของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นแรกที่ได้รับการปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผลอารมณ์และพฤติกรรมในระยะก่อนการทดลองที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดคือในด้านสัมพันธภาพกับบุตรในครรภ์ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของลีดวิกและคณะ (Ladewig et al., 1994) พบว่าเมื่อทารกดิ้นหญิงมีครรภ์จะรู้สึกหงุดหงิดและรำคาญ ดังนั้นจึงไม่มีการสร้าง สัมพันธภาพกับบุตรในครรภ์ และไม่ได้เตรียมพร้อมที่จะเป็นมารดา เหมือนกรณีการศึกษาเชิงคุณภาพรายที่ 5 ที่บอกว่า พอรู้ว่าท้องบอกไม่ถูกว่าดีใจหรือเสียใจ เพราะไม่ได้วางแผนว่าจะเอาลูก เมื่อท้องแล้วก็ท้องต่อ เมื่อก่อนไม่เคยรู้เลย ลูกจะดิ้นก็ดิ้นไป เหมือนจะแยกส่วนกับเรา คะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือในด้านสัมพันธภาพระหว่างคู่สมรส จากการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพพบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มี สภาพสมรสคู่ที่สามีอยากได้ลูกทั้งหมด และหึงแค้นงานได้ไม่เกิน 2 ปี และในระยะหลังการทดลอง ที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านสัมพันธภาพกับทารกในครรภ์ แต่คะแนนเฉลี่ยก็สูงขึ้นจากเดิมและคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือด้านสัมพันธภาพกับคู่สมรส ซึ่งสอดคล้องกับอเวนชาและเอ็นริเกซ (Auvenshine & Enriquez, 1990) ที่พบว่าหญิงมีครรภ์ปรับตัวเข้าสู่บทบาทการเป็นมารดาได้ดี และหญิงมีครรภ์นั้นมีสัมพันธภาพ

ที่ดีกับมารดาและสามี ส่วนในระยะติดตามผลที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดคือในด้านสัมพันธภาพกับบุตรในครรภ์ และคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือในด้านเปลี่ยนแปลงสภาพลักษณะ

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นที่ได้รับการปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผลอารมณ์และพฤติกรรม มีการปรับตัวในระยะหลังการทดลอง มีระดับสูงกว่าก่อนการทดลองที่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 และพบว่าหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นที่ได้รับการปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผลอารมณ์และพฤติกรรม มีการปรับตัวในระยะติดตามผลสูงกว่าในระยะก่อนการทดลองซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 สอดคล้องกับการศึกษาของน้ำทิพย์ เพชรดี (2544, บทคัดย่อ) พบว่าหญิงตั้งครรภ์ที่คิดเชื่อเอชไอวี ที่ได้รับการปรึกษาแบบพิจารณาเหตุผลอารมณ์และพฤติกรรมมีการปรับตัวดีกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการปรึกษา หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นครรภ์แรกที่ได้รับคำปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผลอารมณ์และพฤติกรรม มีการปรับตัวในระยะหลังการทดลองสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง ทั้งนี้เนื่องจากหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นครรภ์แรกที่ได้รับการปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผลอารมณ์และพฤติกรรม ได้รับการเรียนรู้ การใช้เทคนิคการผลัดคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล สอดคล้องกับแอลลิสและไวท์เลย์ (Ellis & Whiteley, 1979) ที่กล่าวว่าการศึกษากลุ่มเป็นการช่วยให้บุคคลไม่รู้สึกลำบากใจได้ รู้จักและเข้าใจตนเอง ได้ฝึกและสร้างทักษะ และได้ฝึกสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น สามารถนำทักษะและความรู้ความเข้าใจที่ได้จากกลุ่มไปพัฒนาตนเองในชีวิตประจำวัน สอดคล้องกับการศึกษาของโกแลนท์ (Golant, 1980, pp. 5321-A) ผู้พบว่าหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นที่เข้ากลุ่มปรึกษาเชิงจิตวิทยา สามารถมีความรู้ใกล้ชิดกับเพื่อนและการช่วยเหลือจากเพื่อน ระดับความเครียดจะลดลง ซึ่งเป็นผลเนื่องมาจากการเข้ากลุ่มปรึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรเพ็ญ เมธาจิตติพันธ์ (2546, บทคัดย่อ) ซึ่งพบว่าการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม สามารถสร้างคุณค่าแห่งตนในหญิงตั้งครรภ์ที่ถูกทารุณกรรมทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจได้

การที่การปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม มีผลต่อการปรับตัวของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นครรภ์แรกได้นั้น จากการศึกษาเชิงคุณภาพพบว่า น่าจะมาจาก

2.1 กระแสกลุ่ม พบว่าในระยะเริ่มต้นสมาชิกมีความสับสนและสงสัยว่ากลุ่มจะดำเนินไปอย่างไร ปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกมีน้อย ซึ่งเห็นได้จากท่าทีของสมาชิกที่นิ่งเฉย ไม่ยอมแนะนำตัวหรือเริ่มต้นพูดก่อน แต่จะนั่งก้มหน้า หลีกเลียงที่จะสบตา แต่หลังจากกิจกรรมแนะนำตนเอง และบอกความคาดหวังของแต่ละคน สมาชิกเริ่มที่จะบอกเล่าถึงอาการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ทางร่างกายที่เกิดขึ้นกับตนเอง เริ่มมีการเปิดเผยในเรื่องราวส่วนตัวของตนเอง ในการเข้ากลุ่มครั้งที่ 2 และมีความรู้สึกที่มีต่อกันระหว่างสมาชิกในขณะนั้น มีการรับรู้ปัญหาาร่วมกัน เข้าใจปัญหาของสมาชิกอื่น และพยายามที่จะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

2.2 ผู้นำกลุ่ม บทบาทของผู้นำกลุ่มก็เป็นส่วนหนึ่งที่เอื้ออำนวยให้กลุ่มได้เดินไปถึงจุดหมาย ทำให้เกิดบรรยากาศของการยอมรับนับถือและไว้วางใจ ในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของสมาชิกในกลุ่ม และช่วยให้สมาชิกได้สำรวจและเข้าใจตนเอง โดยผู้นำกลุ่มใช้เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับสมาชิกมาเป็นประเด็นในการพูดคุย ชี้ให้เห็นถึงความคิดความเชื่อที่ไม่มีเหตุผล จนสมาชิกให้การยอมรับเข้าใจตนเองและสมาชิกด้วยกัน นอกจากนี้การที่ผู้นำปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงต่อปัญหาของสมาชิก และเป็นผู้ที่มีความรู้ในเรื่องของการตั้งครุฑและ การคลอด เพราะอาจจะเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้สมาชิกเกิดความเชื่อถือและไว้วางใจในตัวผู้นำกลุ่ม แต่อาจทำให้เกิดผลเสียต่อกลุ่มได้ หากผู้นำกลุ่มรีบร้อนที่จะตอบคำถามแก้ปัญหา คลอดทั้งคำแนะนำ โดยมีได้พิจารณากระแสของกลุ่มอย่างชัดเจน ทำให้สมาชิกไม่มีโอกาสที่จะพบคำตอบหรือแก้ปัญหาอันแท้จริงของตนเอง ในทางตรงกันข้ามถ้าผู้นำกลุ่มมีการพิจารณากระแสกลุ่มอย่างชัดเจน การเป็นผู้เชี่ยวชาญในกลุ่มทรอตเซอร์ (Trotzer, 1977, pp. 93-94) จะช่วยให้สมาชิกได้แก้ปัญหาของตนเองและเป็นการเพิ่มบรรยากาศในการบำบัด ซึ่งในการนำกลุ่มครั้งนี้ ผู้นำกลุ่มได้พิจารณากระแสของกลุ่มพบว่า จากการขาดความรู้และประสบการณ์ของสมาชิก ทำให้สมาชิกคาดเดาเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นกับตนเองในอนาคตเป็นในทางที่ทำให้ตัวสมาชิกผู้นั้นเกิดความกังวลมากขึ้น ผู้นำจึงทำหน้าที่ในการให้ข้อมูลและนำไปสู่สถานที่จริง เพื่อเป็นการให้ความรู้แก่สมาชิก ทำให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง จึงลดความกังวลและเลือกแนวทางในการปฏิบัติของสมาชิกในกลุ่มที่เหมาะสม

2.3 สมาชิกกลุ่ม จากลักษณะของสมาชิกกลุ่มที่มีลักษณะของปัญหาที่คล้ายคลึงกัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย การปฏิบัติตัวในระยะตั้งครุฑ ความกังวลในเรื่อง คู่สมรสและเพศสัมพันธ์ ความคาดหวังต่อบุตร ความกลัวต่อการคลอด คลอดไปจนถึงการเลี้ยงดูบุตร อาจมีส่วนทำให้กระแสกลุ่มดำเนินไปอย่างรวดเร็ว สมาชิกเกิดการรับรู้ในปัญหาของสมาชิกร่วมกัน และช่วยกันทำความเข้าใจในปัญหาที่เกิดขึ้น สมาชิกสามารถจัดการกับความไม่สบายใจในปัญหาของตน ได้บอกถึงประสบการณ์ของตนแก่สมาชิกที่มีปัญหาความไม่สบายใจในลักษณะเดียวกัน ลักษณะของสมาชิกที่เหมือนกันนี้ทรอตเซอร์ (Trotzer, 1977, pp. 181-182) กล่าวว่า ลักษณะของสมาชิกที่มีความคล้ายคลึงกันหรือเหมือนกันนี้จะทำให้สมาชิกไม่รู้สึกละโดดเดี่ยว แต่จะมีความรู้สึกเข้าใจต่อกันและกัน พร้อมทั้งจะแลกเปลี่ยนความรู้สึกนึกคิดต่อกัน สมาชิกจะได้รู้จักการแก้ปัญหาที่คล้ายคลึงกับตนเอง

เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้าน การปรับตัวด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพลักษณะมีค่าเฉลี่ยในระยะก่อนการทดลองและระยะหลังการทดลองสูงขึ้น ซึ่งน่าจะเป็นผลมาจากการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผลอารมณ์และพฤติกรรม ส่วนการปรับตัวด้านการรับบทบาทใหม่คือการเป็นมารดา ค่ะแนนเฉลี่ยสูงขึ้นในระยะหลังการทดลอง ซึ่งบทบาทการเป็นมารดานั้น เริ่มตั้งแต่มีการตั้งครุฑ ซึ่งมีนิรุตน์ ภาณุ (2526, หน้า 104) พบว่าหญิงตั้งครุฑสามารถรับรู้บทบาทของการเป็นมารดาได้ดีในระยะ

สุดท้ายของการตั้งครรรค์ จะเห็นได้จากการศึกษาเชิงคุณภาพในรายที่ 1 ที่บอกว่ารู้ว่าต้องดูแลตนเอง ขณะตั้งท้องอย่างไร รู้ว่าเวลาคลอดจะทำอย่างไร ในรายที่ 2 ที่บอกว่าหลังเข้ากลุ่มแล้วจะให้ความสำคัญกับการกินอาหารมากขึ้น เพราะอยากให้ลูกได้รับ ในรายที่ 3 เมื่อก่อนค่อยตื่นเบียร์บ่อยๆพอรู้ว่ามิผลเสียต่อลูก จะทำให้สมองพัฒนาการช้าจึงเลิกดื่มเบียร์ ระวังจะวังอันตรายกับลูกมากขึ้นโดยไม่เดินไว ไม่ใส่รองเท้าส้นสูง นอนตะแคงไม่นอนหงาย ในรายที่ 4 สามารถดูแลตัวเองในเรื่องการกิน จะเลือกกินของที่แคลเซียม เช่น ปลาตัวเล็กตัวน้อย จากที่ไม่เคยดื่มนมเลย ก็ต้องกลืนใจดื่ม เพราะอยากให้ลูกได้แคลเซียม ในรายที่ 5 และ 6 ได้จัดเตรียมของใช้สำหรับลูกให้พร้อมก่อนคลอด และในรายที่ 6 ยังปรับความคิดในเรื่องการกินเพื่อลูก ซึ่งสอดคล้องกับรูบิน (Rubin, 1967) ที่กล่าวว่า มีความจำเป็นที่หญิงตั้งครรภ์ต้องเรียนรู้บทบาทการเป็นมารดา ซึ่งบทบาทการเป็นมารดาไม่ใช่เพียงสัญชาตญาณ ของการเป็นผู้หญิงเท่านั้น จำเป็นต้องเรียนรู้อย่างถูกต้องและเพียงพอ เพื่อให้สามารถดำเนินบทบาทได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มหญิงตั้งครรภ์ครั้งแรก ไม่เคยเป็นมารดามาก่อน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องเรียนรู้ซึ่งกันและกัน จากคะแนนเฉลี่ยรายข้อพบว่า ข้อที่มีการเปลี่ยนแปลงดีขึ้นและในระยะติดตามผลยังคงที่คือ ข้อ 6 เรื่องหญิงตั้งครรภ์คิดว่าตนจะเป็นแม่ ที่ดีได้เท่ากับที่สามีและญาติคาดหวังไว้ ข้อ 16 การเลี้ยงลูกไม่ได้เป็นภาระหนัก และในข้อที่ 21, 31, 36 ซึ่งแสดงถึงหญิงตั้งครรภ์มีความมั่นใจในการเลี้ยงลูกได้ ดังกรณีศึกษาในรายที่ 1 ที่บอกว่ารู้ว่าต้องดูแลตนเองขณะตั้งท้องอย่างไร เวลาคลอดจะทำอย่างไร ในรายที่ 2 ที่บอกว่าคิดว่าเป็นโอกาสดีที่ได้เข้ากลุ่มทำให้ปรับตัวได้ดีที่จะดูแลตนเอง สามีและลูก ในรายที่ 3 รู้ว่าจะต้องกินอาหารที่มีแคลเซียมสูง กินให้ครบทุกหมู่ เพิ่มอาหารจำพวกเนื้อให้มากขึ้น ส่วนในระยะติดตามผลมีคะแนนเฉลี่ยลดลง ในข้อที่ 1 เรื่องการเลี้ยงลูกทำให้มีความยากลำบากในการดำเนินชีวิต เห็นได้จากการศึกษาเชิงคุณภาพรายที่ 2 ที่กังวลใจว่าจะเลี้ยงลูกอย่างไร หากต้องขายของไปด้วย หากสามีไม่อยู่ลูกร้องจะทำอย่างไร ข้อ 11 กลัวที่จะเลี้ยงลูกได้ไม่สมบูรณ์แข็งแรงและข้อ 26 ที่กังวลใจเรื่องการให้นมบุตร ดังในรายที่ 6 ที่บอกว่าสิ่งที่เป็กังวลคือกลัวเลี้ยงลูกไม่แข็งแรง เพราะหวั่นมสั้น ลูกดูไม่ติด การปรับตัวด้าน สัมพันธภาพระหว่างคู่สมรส คะแนนเฉลี่ยรายข้อ หลังการทดลองเพิ่มขึ้นและระยะติดตามผลยังคงที่ในข้อที่ 13 ที่คิดว่าเพศสัมพันธ์ไม่ได้ทำให้ลูกผิดปกติ ข้อที่ 18 เรื่องการตั้งครรรค์ทำให้หญิงตั้งครรภ์นั้นยังคงได้รับการดูแลเอาใจใส่จากสามีเหมือนเดิม ข้อ 23 หญิงตั้งครรภ์ยังคงมีความสุขเต็มที่ในการมีเพศสัมพันธ์ ข้อ 38 หญิงตั้งครรภ์ไม่กลัวว่าสามีจะไม่รักลูกที่เกิดมา และข้อ 50 ที่ว่าสามียังคงพาออกงานสังคมแม้ว่าตั้งครรภ์ แสดงให้เห็นว่า สัมพันธภาพระหว่างคู่สมรสดีขึ้น ซึ่งตรงกับมอร์ (Moore, 1983) ที่กล่าวว่าความสัมพันธ์ระหว่างคู่สามีภรรยา จะเป็นสิ่งส่งเสริมหรือขัดขวางความสำเร็จของการปรับตัวในระยะตั้งครรรค์ ทั้งสามีและภรรยาจะต้องตระหนักถึงความต้องการของกันและกัน ชานอนและบาบิต (Shanon & Babitz, 1979) กล่าวว่า ความสัมพันธ์อันดีของสามีที่มีต่อภรรยาตั้งแต่ระยะตั้งครรรค์จะทำให้ภรรยาเกิดความมั่นใจ มีความ

มั่นคงทางอารมณ์ มีความมั่นคงต่อชีวิตแต่งงาน หญิงตั้งครรภ์จะมีความสุข มีความคาดหวัง และเตรียมพร้อมต่อการเลี้ยงดูบุตรที่จะเกิดมา สอดคล้องกับการศึกษาของวันเพ็ญ กุลนริศ (2530, หน้า 108) พบว่าสัมพันธภาพของคู่สมรสมีความสัมพันธ์ทางบวกต่อการปรับต่อการเป็นมารดาในระยะตั้งครรภ์ของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ส่วนในระยะติดตามผลพบว่า คะแนนเฉลี่ยลดลงในข้อ 3 ในข้อที่ว่ากลัวสามีจะไม่เข้าใจอารมณ์ที่หงุดหงิด ข้อ 8 กลัวสามีจะเบียดเบียนต่อความอึดอัด ข้อ 28 กลัวว่าสามีจะไปหาความสุขกับหญิงอื่น ข้อ 33 กลัวสามีจะผิดหวังเรื่องเพศของลูก ข้อ 42 กลัวสามีจะไม่พอใจวัยวะเพศหลังคลอด ข้อ 45 กลัวสามีจะห่างเหินในเรื่องเพศสัมพันธ์ ทั้งนี้จากการศึกษาเชิงคุณภาพพบในรายที่ 1 ที่ว่ามีปัญหากับสามีนิดหน่อย น้อยใจที่ว่าตัวเองท้องแก่อยู่อ้าย ไม่อยากร่วมหลับนอนด้วย แต่ก็ต้องแสร้งความรู้สึกของสามี ในรายที่ 6 ที่มีการทดลองไม่สามารถควบคุมตัวแปรแทรกซ้อนได้ คือในเรื่องสามีไม่อยู่ไปทำงานต่างจังหวัด 3 อาทิตย์ทำให้ รู้สึกเหงามาก และน้อยใจเพราะท้องแก่อยู่อ้าย และอาจเนื่องมาจากระยะเวลาของโปรแกรมที่สั้นไปจึงทำให้ผลการทดลองคงอยู่ได้ไม่คงทน ดังรายที่ 2 ที่บอกว่าจุดอ่อนของการเข้ากลุ่มคือ จำนวนครั้งสั้นไป น่าจะเข้ากลุ่มไปจนกระทั่งคลอดและ หลังคลอด เพราะบางอย่างเราคิดไม่ได้ด้วยตัวเราเอง ด้านสัมพันธภาพกับบุตรในครรภ์จะเห็นได้ว่า คะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองเพิ่มขึ้นทุกข้อ จากการศึกษาเชิงคุณภาพพบว่าทุกรายมีสัมพันธภาพกับบุตรในครรภ์ดีขึ้น และกลุ่มตัวอย่างการวางแผนการตั้งครรภ์ 5 รายไม่มีการวางแผนการตั้งครรภ์ 1 ราย ซึ่งสอดคล้องกับปาสโคว์และเฟรนช์ (Pascoe & French, 1989) พบว่าหญิงมีครรภ์ที่มีการวางแผนการตั้งครรภ์จะมีการสร้างสัมพันธภาพกับทารกในครรภ์ได้ดีกว่าหญิงที่ไม่มีการวางแผนการตั้งครรภ์ และการดำเนินการทดลอง คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุครรภ์ 20 สัปดาห์ขึ้นไป ซึ่งเป็นระยะที่ทารกมีการเดินแล้วจึงทำให้การสร้างสัมพันธภาพกับบุตรในครรภ์เป็นไปได้ดีจากการฝึกปฏิบัติโดยตรง ซึ่งลิร์มและโลบรอนโด วูด (Lerrum & Lobiondo Wood, 1989) พบว่า เมื่อหญิงตั้งครรภ์รับรู้การเดินของทารกในครรภ์ จะเกิดความรู้สึกผูกพันกับทารกในครรภ์มากขึ้น และ โคโนเนียค (Konik, 1982) กล่าวว่า หญิงมีครรภ์จะเปลี่ยนความคิดว่าทารกเป็นส่วนหนึ่งในร่างกายของตน และมีชีวิต เป็นการยอมรับความเป็นบุคคลของทารก วาเลย์และวอง (Whaley & Wong, 1983) กล่าวว่า หญิงมีครรภ์จะมีการจินตนาการและฝันถึงทารกในครรภ์ สอดคล้องกับการศึกษาของเดวิสและเอคริดจ์ (Davis & Akridge, 1987) พบว่า สัมพันธภาพกับทารกในครรภ์ สังเกตได้จากพฤติกรรมต่าง ๆ ที่แสดงออกมา ได้แก่ การพูดคุยกับทารกในครรภ์ การตั้งชื่อ การชักชวนให้สามีลูบท้องเวลาลูกดิ้น กราฟเนย์ (Gaffney, 1988) กล่าวว่า หญิงมีครรภ์จะป้องกันทารกในครรภ์จากสิ่งแวดล้อมมากขึ้น สังเกตได้จากการที่หญิงมีครรภ์เคลื่อนไหวช้าลง และมีการเตรียมของใช้สำหรับทารก ซึ่งพบในการศึกษาเชิงคุณภาพในรายที่ 6 ในการเตรียมของใช้สำหรับลูก ส่วนในระยะติดตามผล ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยลดลงคือ ข้อ 4 กลัวจะเกิดอุบัติเหตุที่จะเป็นอันตรายต่อลูก ข้อ 14 กลัวลูกเกิดมาจะไม่สมบูรณ์ ข้อ 24 กลัวลูกจะไม่

แข็งแรง ข้อ 29 ไม่สบายเมื่อลูกไม่คืนเหมือนปกติ ข้อ 39 กังวลเกี่ยวกับเรื่องเพศของลูก ข้อ 43 กลัวลูกคลอมาผิวพรรณจะไม่สวยงาม จากการศึกษาเชิงคุณภาพในรายที่ 4 ที่พบว่ายังกังวลเรื่องลูกกลัวลูกไม่สมบูรณ์ อยากเห็นหน้าลูกเร็ว และต้องนับลูกคืนทุกวัน และรายที่ 2 ที่คนข้างบ้านมาคุยให้ฟังว่า มีคนคลอคลแล้วตาย ทำให้เป็นกังวลมาก ต้องนับลูกคืนตลอด และรายที่ 3 เป็นโรคพิษแห่งครรภ์ต้องนอนโรงพยาบาล รายที่ 4 มีน้ำเดินก่อนคิดตามผลเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับ กนกทิพย์ ฐรณวิชพงษ์ (2530, หน้า 96) ที่พบว่าหญิงมีครรภ์ที่มีภาวะเสี่ยงจะมี สัมพันธภาพกับทารกในครรภ์น้อยลง ด้านความกังวลเกี่ยวกับการคลอด หลังการทดลอง คะแนนเฉลี่ยรายข้อที่สูงขึ้นและคงที่คือ ข้อ 10 ที่คิดว่าสุขภาพแข็งแรงและสามารถคลอดได้ ข้อ 20 คิดว่าคลอด ไม่ยาก ข้อ 30 คิดว่าต้องมีคนนำส่งโรงพยาบาลเวลาปวดท้องคลอด ข้อ 35 ไม่กลัวเมื่อนึกถึงความเจ็บปวดขณะคลอด คิดว่าจะควบคุมตัวเองได้เวลาเจ็บท้องคลอด

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นที่ได้รับคำปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผลอารมณ์และพฤติกรรม มีการปรับตัวในระยะติดตามผลน้อยกว่าระยะก่อนการทดลอง ระดับคะแนนลดลง นั้นหมายถึง การให้คำปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผลอารมณ์และพฤติกรรมมีความไม่คงทนในการปรับตัวของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นครรภ์ ทั้งนี้เนื่องจาก การทดลองเป็นการทดลองที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดระยะเวลาของการตั้งครรภ์ ซึ่งครั้งสุดท้ายของโปรแกรมสิ้นสุดลงก่อนคลอด กลุ่มตัวอย่างอายุครรภ์ต่ำสุด 32 สัปดาห์ ดังนั้นยังขาดประสบการณ์ตรงในเรื่องการปรับตัวในระยะตั้งครรภ์ ดังนั้นระยะเวลาในการเข้ากลุ่มควรจัดทำขึ้นตลอดระยะเวลาของการตั้งครรภ์ถึงตอนคลอดและหลังคลอด จากการศึกษาเชิงคุณภาพ ในรายที่ 2 ที่บอกว่าจุดอ่อนของการเข้ากลุ่มคือ จำนวนครั้งสั้นไป น่าจะเข้ากลุ่มไปจนกระทั่งคลอดและหลังคลอด เพราะบางอย่างเราคิดไม่ได้ด้วยตัวเอง ต้องอาศัยเพื่อนช่วย ในรายที่ 3 พบว่าจุดอ่อนของการเข้ากลุ่มคือ กลุ่มยุคก่อนที่จะคลอด ทำให้ไม่ต่อเนื่อง และสภาวะสุขภาพที่เป็นตัวแปรแทรกซ้อน รายที่ 3 เป็นโรคพิษแห่งครรภ์ รายที่ 4 มีน้ำเดินก่อนกำหนดคลอด ซึ่งตรงกับเคมป์และเพก (Kemp & Page, 1986) กล่าวว่าหญิงตั้งครรภ์ที่มีภาวะแทรกซ้อนจะได้รับผลจากภาวะแทรกซ้อนที่เป็นอยู่ น่าจะปรับตัวได้ช้า กว่าหญิงที่ไม่มีภาวะแทรกซ้อน

จากการอภิปรายผลดังกล่าวมานี้ จะเห็นได้ว่า การให้คำปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผลอารมณ์ และพฤติกรรมเป็นกระบวนการที่ปรับความคิดความเชื่อที่ไม่มีเหตุผล ให้เป็นความคิดที่มีเหตุผลได้ ซึ่งความคิดที่มีเหตุผลจะก่อให้เกิดพฤติกรรมใหม่ ภายใต้กระบวนการกลุ่มที่ประกอบไปด้วยบรรยากาศความไว้วางใจ สมาชิกสามารถรับรู้ เข้าใจและยอมรับซึ่งกันและกัน มีการให้ ข้อมูลย้อนกลับและคำแนะนำต่อกัน มีการเรียนรู้ประสบการณ์จากสมาชิกด้วยกัน ในการเอื้ออำนวยจากผู้นำกลุ่ม ในระยะเวลาอันเหมาะสม ช่วยให้สมาชิกเกิดการยอมรับตนเอง จากผลการวิจัยและอภิปรายข้างต้น ผู้วิจัยจึงเชื่อมั่นว่าการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ แลพฤติกรรม มีผลต่อ

พฤติกรรมการปรับตัวของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นครั้งแรก ทำให้ปรับตัวได้มากขึ้น จึงเป็นวิธีทางหนึ่ง ที่ควรจัดเข้าเป็นส่วนหนึ่งของการดูแลช่วยเหลือแก่หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

ผลการวิจัยพบว่า การให้คำปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผลอารมณ์และพฤติกรรมสามารถ ช่วยให้ผู้ตั้งครรภ์วัยรุ่นครั้งแรกที่ฝากครรภ์ ณ โรงพยาบาลชัยบาดาล อ.ชัยบาดาล จ.ลพบุรี สามารถปรับตัวได้สูงขึ้น ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ว่า

1.1 เจ้าหน้าที่ในคลินิกฝากครรภ์ควรมีการนำไปโปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบพิจารณา เหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม ไปใช้กับกลุ่มสามีของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นครั้งแรก เพราะพบว่าหลังจาก ที่หญิงนั้นตั้งครรภ์ พบว่าสามีมีการเอาใจมากขึ้นและหลังจากเข้ากลุ่มพบว่าสัมพันธ์ภาพระหว่าง สามีภรรยาดีขึ้นจึงควรมีการให้คำปรึกษากลุ่มกับสามีเพื่อเป็นการเสริมแรงและ มีส่วนช่วยในการดูแล ภรรยาให้มากขึ้น ซึ่งอาจผสมผสานไปใช้ในคลินิกฝากครรภ์ในการสอนกลุ่มโรงเรียนพ่อแม่ซึ่งเป็น นโยบายของกระทรวงสาธารณสุขที่กำหนดให้ทุกสถานบริการมีโรงเรียนพ่อแม่

1.2 ควรมีการจัดตั้งกลุ่มที่สอนเฉพาะเรื่องการสร้างสัมพันธ์ภาพกับบุตรในครรภ์โดยการ มีเน้นการมีส่วนร่วมของสามี เพราะพบว่าหลังจากที่หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นครั้งแรกเข้ากลุ่ม พบว่าสามี มีส่วนร่วมในการสร้างสัมพันธ์ภาพกับบุตรในครรภ์มากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาโดยใช้โปรแกรมหรือเทคนิคอื่นเพื่อพัฒนาการปรับตัวของหญิง ตั้งครรภ์วัยรุ่นครั้งแรก เพื่อจะได้เรียนรู้การใช้โปรแกรมหรือเทคนิคอื่นๆเพิ่มขึ้น

2.2 ควรมีการศึกษาถึงผลของการปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผลอารมณ์และพฤติกรรม ที่มีต่อการปรับตัวของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นครั้งแรกต่อบทบาทการเป็นมารดาในลักษณะที่มีคู่สมรส ร่วมอยู่ด้วย

2.3 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างการให้คำปรึกษากลุ่มกับการให้คำปรึกษาเป็น รายบุคคลตามทฤษฎีพิจารณาเหตุผลอารมณ์และพฤติกรรมที่มีต่อการปรับตัวของหญิงตั้งครรภ์ เพราะ กระบวนการการปรึกษาแบบกลุ่มกับรายบุคคลไม่เหมือนกัน จึงควรเปรียบเทียบผลของการศึกษา ดังกล่าว